

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voortgangsrapport Tunnelveiligheid 2025 (TEN-V-tunnels > 500 m)

Tijdens haar vergadering op vrijdag 29 oktober 2021 heeft de Vlaamse Regering formeel en schriftelijk het engagement aangegaan tegenover de Europese Commissie om alle tunnels die onder het toepassingsgebied van Richtlijn 2004/54/EG vallen, nl. alle tunnels gelegen op het trans-Europese wegennet met een lengte langer dan 500 meter, te conformeren aan de structurele minimumveiligheidseisen zoals bepaald in artikel 3, eerste lid, van de Richtlijn, zodra de omstandigheden dit toelaten. In afwachting hiervan zijn reeds alternatieve maatregelen geïmplementeerd, zoals bedoeld in artikel 3, tweede lid, van de Richtlijn.

In het kader van dit besluit heeft de Vlaamse Regering verzocht om jaarlijks een voortgangsrapport over de implementatie van deze maatregelen te ontvangen. Begin juli 2024 heeft de Vlaamse Regering voor het laatst gerapporteerd.

Het 'Voortgangsrapport tunnelveiligheid juni 2025' is als bijlage toegevoegd aan deze mededeling.

1. SITUERING

10 oktober 2019 werd België formeel in gebreke gesteld door de Europese Commissie vanwege het niet naleven van Richtlijn 2004/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende minimumveiligheidseisen voor tunnels in het trans-Europese wegennet. Op 2 februari 2020 bevestigde de Commissie haar standpunt in een met redenen omkleed advies.

Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) heeft sindsdien versnelde actie ondernomen door een gedetailleerd actieplan te ontwikkelen om de tunnels in haar beheer in overeenstemming te brengen met de minimumveiligheidseisen. Dit plan bestaat uit twee fasen:

- **Fase 1: conformiteit** - Voor elke tunnel een veiligheidsniveau behalen dat gelijkwaardig is aan het veiligheidsniveau met volledige conformiteit met de richtlijn, indien noodzakelijk met alternatieve maatregelen.
- **Fase 2: uniformiteit** - Alle tunnels in overeenstemming brengen met de structurele eisen zoals opgenomen in bijlage I van Richtlijn 2004/54/EG.

Dit actieplan werd uitvoerig besproken met het directoraat-generaal Mobiliteit en Vervoer (DG MOVE) van de Europese Commissie. Sinds december 2021 wordt er halfjaarlijks een rapport ingediend bij DG MOVE met een gedetailleerd overzicht van de voortgang van de werkzaamheden.

De eerste fase, namelijk het bereiken van conformiteit met Richtlijn 2004/54/EG voor alle tunnels, werd in 2023 succesvol afgerond. Voor de vier tunnels in de Antwerpse regio was het noodzakelijk om gebruik te maken van alternatieve maatregelen, aangezien het op korte termijn niet haalbaar was om de ingrijpende renovatiewerken uit te voeren die nodig zijn om te voldoen aan de structurele minimumeisen van bijlage I. De voornaamste redenen hiervoor zijn:

- het ontbreken van omleidingsroutes naar de andere oever van de Schelde;
- de lopende werkzaamheden voor de Oosterweelverbinding, een van de grootste infrastructuurprojecten in Europa.

Hoewel met de alternatieve maatregelen een gelijkwaardig veiligheidsniveau werd bereikt, heeft de Vlaamse Regering zich ertoe verbonden om alle tunnels alsnog volledig in overeenstemming te brengen met de structurele eisen van Richtlijn 2004/54/EG. Dit engagement werd op 26 november 2021 formeel overgemaakt aan DG MOVE, dat uitdrukkelijk had verzocht om een dergelijk formeel engagement.

In het kader van dit besluit heeft de Vlaamse Regering verzocht om jaarlijks een voortgangsrapport over de implementatie van deze maatregelen te ontvangen. Het eerste rapport werd bezorgd eind maart 2022, gevolgd door het tweede en derde rapport in respectievelijk juni 2023 en juni 2024.

Het 'Voortgangsrapport tunnelveiligheid juni 2025' is als bijlage toegevoegd aan deze mededeling. Sinds de rapportering van juni 2024 werden de volgende stappen gerealiseerd:

- ✓ In augustus 2024 werden in de Frans Tijsmantunnel brandproeven uitgevoerd om te beoordelen of renovatie van de wand- en plafondbekleding noodzakelijk was. De resultaten toonden aan dat de huidige bekleding een voldoende hoog niveau van brandbestendigheid biedt.
- ✓ In het najaar van 2024 werd er voor de Craeybeckxtunnel en de Frans Tijsmantunnel, conform punt 2.6.2 van bijlage I van de Richtlijn 2004/54/EG, een analyse van de relevante risico's uitgevoerd om te beslissen of het vervoer van gevaarlijke stoffen kan worden toegestaan.
- ✓ In 2025 werd in de Craeybeckxtunnel een pilootproject uitgevoerd waarbij een brandwerende deur werd geplaatst aan de toegang van een trappenhuis die als vluchtweg dient. Tegen eind 2026 zullen alle trappenhuizen die deel uitmaken van de evacuatie routes uitgerust zijn met brandwerende deuren.
- ✓ In het voorjaar van 2025 werden ook de bekabeling en kabelgoten van de verlichting in de Craeybeckxtunnel vernieuwd, zodat de brandbestendigheid van deze veiligheidsfunctie geborgd is.

Met de voltooiing van de totaalrenovatie van de Beverentunnel, gepland in het najaar van 2025, zal deze tunnel volledig voldoen aan de structurele vereisten van Richtlijn 2004/54/EG. Voor de Craeybeckxtunnel en de Kennedytunnel is volledige conformiteit voorzien tegen eind 2026. Wat de Tijsmantunnel betreft, kan volledige conformiteit pas worden bereikt na een aanpassing van het drainagesysteem. Deze ingreep vereist een totaalrenovatie, die pas realiseerbaar is zodra een bijkomende Scheldekruising beschikbaar is. De realisatie van deze Scheldekruising is voorzien tegen 2030, in het kader van het Oosterweelproject.

2. **BESLUIT**

Tot slot moet worden benadrukt dat, hoewel de structurele minimumveiligheidseisen zoals vastgelegd in Richtlijn 2004/54/EG een essentiële basis vormen, zij op zichzelf niet volstaan om de veiligheid van tunnels volledig te garanderen. Afhankelijk van factoren zoals verkeersintensiteit en tunnel-lengte vereist elke tunnel een aangepast uitrustingsniveau, zoals bepaald in de Vlaamse Tunnelrichtlijn, die momenteel in opmaak is. Dit rapport bevat dan ook geen uitspraken over de staat van de civiele constructie of de technische installaties van de betrokken tunnels.

Daarnaast is het belangrijk te onderstrepen dat deze rapportage uitsluitend betrekking heeft op tunnels die onder de Europese Tunnelrichtlijn vallen, met name de TEN-V-tunnels langer dan 500 meter. Voor andere tunnels worden de lidstaten aangemoedigd om vergelijkbare veiligheidsniveaus na te streven.

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport,

Annick DE RIDDER